

FAKTABLAD - SÆLER - GRØNLAND

1. Arter

Der findes seks forskellige sælarter i de grønlandske farvande. Fem af disse arter har været jagede i århundreder, men i dag er jagten koncentreret omkring grønlandssæl, ringsæl og klapmyds, som har stor betydning for Inuit. De sælbestande, der jages i Grønland, tæller mere end 12 millioner individer.

2. Bæredygtighed og biologiske anbefalinger

Der er ikke fastsat kvoter for sælfangsten i Grønland, og antallet af fangster er lavt set i forhold til bestandenes størrelse. Bestanden af grønlandssæl og klapmyds har imidlertid været genstand for kommerciel fangst fra canadisk, norsk og russisk side, og deres størrelse og reproduktion har derfor været nøje overvåget i mange årtier. Disse arter administreres i henhold til internationalt anerkendte konservative principper inden for forvaltning af havpattedyr, der kaldes Potential Biological Removal (PBR).

Ifølge rødlisten for Grønland fra 2007 er ingen af de tre arter truede. Rødlstens fastsættelser sker på baggrund af anbefalingerne fra den internationale rødliste, der varetages af International Union for Conservation of Nature (IUCN). Herudover støttede IUCN i år 2004 åbent bæredygtige fangstprincipper i forhold til righoldige sælbestande frem for beskyttelse af disse.

Grønlandssæl

Grønlandssælen er opdelt i tre bestande: en, der yngler i Hvidehavet (Rusland), en i Grønlandshavet (ud for Nordøstgrønland) og en ud for Newfoundland (Canada). De fleste fangster i Grønland sker fra en bestand, der deles med Canada. Den sidste undersøgelse af denne bestand er fra 2008. Den viste, at der dette forår ud af en samlet bestand på 8 millioner individer fødtes 1,6 millioner unger. Bestanden menes at være øget yderligere, således at den nu udgøres af mere end 9 millioner sæler. Den nuværende bestand er måske på sit højeste niveau nogensinde og er derfor også højere, end før den erhvervsmæssige sælfangst begyndte. Dette skyldes andre komponenter i økosystemet f.eks. bestandene af torsk og nogle af de store hvaler er mindsket i forhold til tidligere. Den samlede tilladte fangstmængde, Total Allowable Catch (TAC), for Canada blev i 2011 sat til 400.000, hvoraf kun 38.018 blev udnyttet. De grønlandske fangster har i det sidste årti ligget på 82.000 grønlandssæler i gennemsnit pr. år.

Ringsæl

Verdensbestanden af ringsæl antages at ligge omkring 5-7 millioner sæler. Siden 2000 er ca. 50 % af de grønlandske fangster på 78.000 pr. år sket i Baffinbugten. Bestanden af ringsæl i Baffinbugten og tilstødende områder anslås (iflg. NAMMCO) til at bestå af 1,2 millioner sæler. Fangsten anses for at være bæredygtig, fordi ringsælen er jævnt og bredt udbredt over det meste af Arktis, og de samler sig ikke som grønlandssælen i bestemte yngleområder og kan derfor ikke jages på samme industrielle måde. Området, hvori de jages af Inuit i Grønland og Canada, udgør kun en lille del af deres habitat.

Klapmyds

Siden år 2000 er næsten alle fangster af klapmyds i Grønland med et gennemsnit på 4.600 pr. år sket fra den nordvestatlantiske bestand, som anslås at udgøre 600.000 individer (ICES/NAFO). Den samlede tilladte fangstmængde (TAC) for Canada, som tager hensyn til den grønlandske fangst, er fastsat til 8.200, men i de sidste år er mindre end 100 blevet fanget.

3. Jagtmetoder i Grønland

Jagt på *grønlandssæl* foregår året rundt men fortrinsvis om sommeren og i efteråret på *åbent vand* og kun i mindre omfang. Fangeren finder sælen og skyder den med riffel. I de mørke vintermåneder i Nordgrønland er fangst af ringsæl med *net* den mest udbredte metode blandt fangerne. I foråret, når ringsælerne trækker op på isen, bruger fangerne hvide skærme til at *snige* sig ind på skudhold og skyder sælerne i hovedet. I et studie fra The European Food & Safety Agency (EFSA) anerkendes jagt med riffel som en human jagtform.

4. Jagten i Grønland

Der findes omkring 2.100 fuldtidsfagere og 5.500 fritidsfagere i Grønland. I alt er der lige under 8.000 fagere i Grønland. Fuldtidsfagere udgør næsten 7% af den samlede grønlandske arbejdsstyrke (på ca. 32.000 i år 2011).

Yderligere oplysninger og litteratur

Forvaltning og udnyttelse af sæler i Grønland 2012

http://dk.nanoq.gl/Emner/Landsstyre/Departementer/Departement_for_fiskeri/Udgivelser.aspx

5. Privat- såvel som nationaløkonomi

Indkomsten fra sæljagten er af vital betydning for de 2.100 professionelle fangere i Grønland. Fangernes privatøkonomi er blandet. Indtægterne fra sæljagten (i form af salg og/eller som ernæring) tjener som et supplement til den bytteøkonomi, der stadig findes i de små samfund, der er spredt ud over Grønland. De tjener også som direkte kilde til kontante penge for fangeren - nemlig i form af salg af sælskind, hvorfra nogle fangere erhverver omkring halvdelen af den nødvendige indtægt til at underholde deres familier. I mindre fangersamfund er fangeren ofte ene forsørger for en familie. Gennemsnitsindkomsten for en fanger i en kommune som f.eks. Qaanaaq in Nordgrønland er omkring 119.000 kr. (for år 2010).

Set i nationaløkonomisk perspektiv har sælskindseksporten været støt faldende over de sidste årtier, hvor den tidligere udgjorde en eksportvare sammen med den altoverskyggende eksport af fiskeriprodukter, som i år 2011 udgjorde 93 %. En begrænsning i eksporten vil skabe et socialt pres på nationaløkonomien eftersom fangere, der er afhængige af deres kontante indtjening, vil skulle overgå til sociale ydelser fra de grønlandske myndigheder. Ud over eksporten har bearbejdning af sælskind intern økonomisk værdi og forskellige produkter af sæl sælges som kunsthåndværk, beklædning, nationaldragter osv., hvoraf nogle sælges til turister.

6. Kultur og tradition

Sæljagten er en væsentlig del af inuitkulturen, traditionen og identiteten i Grønland. Siden de første inuitter ankom, har sæljagt dannet fødegrundlag for mennesker og hunde. Hertil kommer at spæk og skind har givet ly, brændsel, lys, værktøj, telte og kajakovertræk tillige med beklædning. Sælen spiller også en umådelig stor rolle i den grønlandske mytologi. I dag har inuit i Grønland adgang til den moderne verdens bekvemmeligheder, men sæl jages stadig som kilde til føde og beklædning, og sæljagt er en legitim fritidsaktivitet, hvor alle dele af sælen bruges eller konsumeres.

7. Oprindelige folks rettigheder

Inuit og Grønlands Selvstyre påkalder sig Erklæringen om oprindelige folks Rettigheder, som alle EU's medlemsstater har tiltrådt. Relevante artikler i forhold til begrænsninger af erhvervsmæssig fangst af sæler er:

- Oprindelige folk har ret til [...] og kan frit udøve deres økonomiske [...] kulturelle udvikling (artikel 3).
- Oprindelige folk og enkeltpersoner har ret til ikke at blive udsat for tvunget assimilation eller ødelæggelse af deres kultur (artikel 8).
- Oprindelige folk har ret til at opretholde og udvikle deres politiske, økonomiske og sociale systemer [...] og til frit at involvere sig i [...] økonomiske aktiviteter (artikel 20).
- Staterne skal konsultere og i god tro samarbejde med de berørte oprindelige folk [...] for at indhente deres frie og informerede samtykke forud for godkendelse af ethvert projekt, der berører deres [...] ressourcer (artikel 32, stk. 2).

8. Lovgivning - regulering, kontrol og overvågning

I Grønland udgør Landstingslov om fangst og jagt fra 1999 og Landstingslov om naturbeskyttelse fra 2003 den overordnede ramme med hensyn til regulering af dyrelivet. Den 1. december 2010 trådte Selvstyrets bekendtgørelse om beskyttelse og fangst af sæler i kraft. Kommunerne (fire stk.) kan regulere jagten på sæl lokalt, men som tommelfingerregel kan sæl jages året rundt, forudsat at fangeren har jagtbevis. Der findes ikke nogen kvoter for sælfangsten, dog bruges jagtbeviserne som overvågning, idet fangerne er forpligtede til at oplyse deres årlige fangster.

9. Internationalt samarbejde om sæler

Grønland samarbejder med International Council for the Exploration of the Sea (ICES/NAFO) i arbejdsgruppen vedrørende grønlandssæl og klapmyds og med North Atlantic Marine Mammal Commission (NAMMCO), som har en task force, der dækker studier og overvågning af sælbestande. I NAMMCO blev der i 2006 etableret en komite til forvaltning af sæler (Seal Management Committee) under formandskab af Grønland.

10. Internationale handelsbegrænsninger for sælskind og produkter fra sæl

Marine Mammal Protection Act (MMPA) (USA) af 21. oktober 1972. Rådets direktiv nr. 83/129/EØF (Det europæiske økonomiske Fællesskab) af 28. marts 1983 om indførsel i medlemsstaterne af visse sælungeskind og varer heraf. Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 1007/2009 af 16. september 2009 om handel med sælprodukter, herunder en undtagelse for inuit. Kommissionens forordning nr. 737/2010 af 10. august 2010 om gennemførelsesbestemmelser til forordning nr. 1007/2009

Yderligere oplysninger og litteratur

Forvaltning og udnyttelse af sæler i Grønland 2012

http://dk.nanoq.gl/Emner/Landsstyre/Departementer/Departement_for_fiskeri/Udgivelser.aspx